

شلیک دقیق ایران، جریان گاز رژیم صهیونیستی را متوقف کرد

بزرگ ترین میدان گازی رژیم صهیونیستی با حمله موشکی ایران موقتاً تعطیل شد

وقتی گاز قطع می‌شود، اقتصاد هم نفس نمی‌کشد. حمله دقیق و حساب‌شده جمهوری اسلامی ایران به مواضع کلیدی رژیم صهیونیستی، حالا فراتر از پیام امنیتی، وارد جغرافیای اقتصاد شده‌است. در ساعات ابتدایی بامداد یک‌شنبه، در پی هشدار تهران درباره «پاسخ قاطع به هر گونه تجاوز»، چند حمله موشکی به زیرساخت‌های راهبردی انرژی در سواحل مدیترانه صورت گرفت.
آنطور که وزیر انرژی باند تیهکار اسرائیل به‌صراحت تأیید کرده، پیرپس‌داری از میادین گازی لویاتان و کاریش به‌صورت موقت متوقف شده و ارزشیابی خسارات فنی و تبعات اقتصادی آن آغاز شده‌است.

■ ■ ■ ■

خبرگزاری بلومبرگ این تحول را «نتیجه تهدید روشن تهران» دانسته و نوشته‌است که نگرانی‌های امنیتی موجب شده یکی از منابع اصلی گاز اسرائیل برای مصرف داخلی و صادرات، به‌طور کامل خاموش شود. این در حالی است که میدان لویاتان با تولید بیش از ۱۱ میلیارد مترمکعب گاز در سال، ستون فقرات انرژی اسرائیل به‌شمار می‌رود. حالا با توقف آن، نه‌تنها پایداری شبکه داخلی دچار اختلال شده، بلکه قراردادهای صادراتی به اروپا نیز در هاله‌ای از ابهام قرار گرفته‌اند؛ ضربه ایران، هوشمندانه بود: بدون تلفات، با بیشترین تأثیر.

■ ستون انرژی فرو ریخت

در سیاست، گاه یک هدف اقتصادی، بار پیام امنیتی را هم می‌کشد. حمله بامداد گذشته ایران به تأسیسات انرژی اسرائیل، نمونه‌ای از چنین طراحی دقیقی بود. گزارش‌های رسمی تل‌آویو حاکی از آن است که موشک‌ها به‌صورت مستقیم بخشی از تأسیسات میدان لویاتان را هدف گرفته‌اند و هشدارهای امنیتی به تمام شرکت‌های فعال در حوزه انرژی ابلاغ شده‌است. میدان گازی لویاتان که در سال‌های گذشته با سرمایه‌گذاری چند میلیارد دلاری توسعه یافته بود، در کنار میدان تمارار، نقش حیاتی در تأمین انرژی داخلی رژیم صهیونیستی و صادرات به اروپا، ارن و مصر دارد. تعطیلی این میدان، صرف‌نظر از خسارات فنی و مالی، پیامدهای سیاسی قابل‌توجهی نیز دارد، چراکه در ماه‌های اخیر اسرائیل تلاش داشت تا نقش خود را به‌عنوان تأمین‌کننده جایگزین گاز روسیه به اروپا تثبیت کند. برآوردها نشان می‌دهد که قطع جریان گاز از لویاتان، موجب کاهش ۴۰ درصدی در تأمین گاز اسرائیل خواهد شد. این کاهش، مستقیماً بر صنعت، برق و حمل‌ونقل این رژیم کودک‌کش اثر گذار خواهد بود. به‌عبارت دیگر، تأسیسات گازی هدف قرار گرفتند اما ارزش آن تا عمق زندگی شهروندان اسرائیلی ادامه خواهد داشت.

■ تهران هشدار داده بود

پیش از این حمله، مقامات کشورمان بارها هشدار داده بودند که هر گونه اقدام تحریک آمیز یا تجاوز با پاسخ قاطع، فراتر از میدان نبرد، در بُعد اقتصادی نیز همراه خواهد شد. حمله اخیر نشان داد که این هشدارها صرفاً دیپلماتیک نبوده، بلکه بر اساس اطلاعات دقیق عملیاتی و با اشراف کامل به نقاط حیاتی دشمن طراحی شده‌اند. توقف میدان گازی لویاتان، از دید تحلیلگران، نوعی هشدار راهبردی از سوی تهران است؛ به‌ویژه آنکه این حمله بدون تلفات انسانی بوده و تنها زیرساخت‌های اقتصادی را هدف قرار داده‌است. این انتخاب هدف، نشان از یک سطح‌سنجی هوشمندانه دارد؛ رژیم موقت صهیونی پشیمان خواهد شد. در همین زمینه، بلومبرگ در گزارشی نوشت: «تهران با هدف‌گیری نقطه‌ای، بزرگ‌ترین منبع انرژی اسرائیل را از مدار خارج کرد، بی‌آنکه درگیر یک جنگ تمام‌عیار شود. این اقدام به‌طور غیرمستقیم به بازار انرژی اروپا نیز اثر خواهد گذاشت.» یکی از تبعات فوری این حمله، اختلال در بازار انرژی منطقه‌ای و بین‌المللی است. قیمت گاز در بازارهای آسیایی با جهشی کم‌سابقه مواجه شد و برخی منابع اروپایی از نگرانی درباره پایداری عرضه گاز در تابستان خبر داده‌ند.
چند اروپا در فصل گرما نیاز کمتری به گاز دارد، اما نگرانی از پاییز و زمستان پیش‌رو از حالا به بازار تریق شده‌است. با حذف موقت گاز صادراتی اسرائیل، مسیر جایگزینی که اروپا برای عبور از بحران انرژی پس از جنگ اوکراین طراحی کرده بود، دچار اختلال شده‌است. به‌این‌دگر، ضربه ایران، فقط به اسرائیل محدود نماند، بلکه متحدان اروپایی آن را هم متوجه مخاطرات یک جانبداری تمام‌عیار از تل‌آویو کرد.

■ جنگ بی‌صدا اما پرطنین

این حمله را می‌توان نمونه‌ای از «جنگ بی‌صدا» دانست؛ جایی که بدون عملیات زمینی، بدون درگیری‌های گسترده، اما با هدف‌گیری دقیق، رژیم صهیونیستی مجبور به عقب‌نشینی اقتصادی می‌شود. تهران نشان داد که می‌تواند با تکیه بر قدرت موشکی، چنان ضربه‌ای به شریان حیاتی دشمن وارد کند که بدون حتی یک شلیک دیگر، اقتصادش دچار سر گیجه شود. اکنون پرسش اصلی در محافل امنیتی اسرائیل این است: اگر ایران توانسته با یک حمله موشکی حساب‌شده چنین اختلالی ایجاد کند، در صورت تداوم تنش‌ها کدام زیرساخت بعدی در لیست خواهد بود؟ پاسخ این پرسش، می‌تواند نگرانی‌های امنیتی را برای مدت طولانی بر اسرائیل تحمیل کند.

توقف میدان گازی لویاتان تنها یک پیام داخلی برای اسرائیل نیست، بلکه زنگ خطری است برای اروپا که بر گاز این رژیم به‌عنوان جایگزین حساب باز کرده بود. با این رخداد، اطمینان نسبت به امنیت انرژی در شرق مدیترانه زیر سؤال رفته و اروپا ناچار است به گزینه‌های امن‌تری بیندیشد. برخی تحلیلگران اروپایی هشدار داده‌اند که اتکا به منابع نامن، صرفاً بحران انرژی را به تعویق می‌اندازد. با هدف‌گیری زیرساخت انرژی، اسرائیل با معضلی تازه روبه‌رو شده‌است: آیا باید منابع بیشتری را صرف دفاع از تأسیسات اقتصادی کند یا در برابر حملات بعدی، تن به تعطیلی‌های بیشتر دهد؟ این دوراهی برای اقتصادی که همین حالا با چالش‌های درونی چون تورم، نارضایتی اجتماعی و کسری بودجه مواجه است، بحرانی جدید پدید آورده‌است. برآوردها نشان می‌دهد که تنها توقف چندروزه لویاتان، دهها میلیون دلار خسارت خواهد داشت؛ رقمی که با تکرار حملات می‌تواند به صدها میلیون افزایش یابد. تل‌آویو اکنون باید هزینه‌ای سنگین برای محافظت از ستون‌های لرزان اقتصاد خود بپردازد.

بازار، گاهی برای ماندن با ید باید بایستد. در پی حادثه تلخ شهادت جمعی از مردم، فرماندهان نظامی و دانشمندان هسته‌ای کشورمان، سازمان بورس با نگاهی مسئولانه و مشورتی تصمیم گرفت بازار سرما به را به‌طور موقت تعطیل کند تا از بروز رفتارهای احساسی جلوگیری شود. این تصمیم، نقطه تلاقی عقلانیت مالی و مسئولیت اجتماعی نهاد ناظر بود. تصمیم درست، نه همیشه تصمیم فعال، بلکه گاه در توقف آگاهانه معنا می‌شود. سازمان بورس و اوراق بهادار از نخستین ساعات صبح جمعه، شرایط را زیر نظر گرفت و با اجتناب از هرگونه واکنش شتاب‌زده، گفت‌وگوهای گسترده‌ای با تحلیلگران، بزرگان بازار و صاحب‌نظران اقتصادی آغاز کرد.

■ ■ ■

به گفته ججت‌اله صیدی، رئیس سازمان بورس، سه گزینه در دستور کار قرار داشت؛ ادامه روند بازار، اعمال محدودیت در دامنه نوسان یا توقف کامل معاملات. نهایتاً با استناد به ماده ۳۲قانون بازار اوراق بهادار و دستورالعمل شرایط اضطراری، تصمیم بر آن شد که روز گذشته، بازار اوراق بهادار تعطیل شود. با این حال، معاملات در بازارهای مبتنی بر کالا بدون وقفه ادامه خواهد داشت. همچنین برگزاری جلسه‌ای در عصر همان روز برای ارزیابی مجدد شرایط و تصمیم‌گیری درباره فعالیت روز بعد نیز رسانه‌ای شد. این تصمیم، اگرچه مقطعی است، اما نشان از هوشمندی نهاد ناظر در مواجهه با شرایط بحرانی دارد.

در جهانی که نوسان‌های مالی گاه از یک ثوابت آغاز می‌شود، تصمیم برای توقف بازار در برابر یک بحران امنیتی ملی، نه نشانه ضعف که بیان عقلانیت ساختاری است. سازمان بورس و اوراق بهادار ایران با اتخاذ تصمیم به‌موقع و هوشمندانه مبنی بر تعطیلی بازار در روز ۲۵خرداد، نشان داد که حتی در نقطه اوج فشارهای روانی، می‌توان به‌جای واکنش هیجانی، یک اقدام محاسبه‌شده انجام داد.

در ساعات اولیه پس از حادثه، شرایط بازار به‌شدت شکننده شد. در چنین فضایی، حتی یک خبر شایعه‌گونه می‌توانست به فروش‌های گسترده و زیان‌های غیرقابل جبران برای سهامداران خرد و صندوق‌ها منجر شود. به همین دلیل، هیئت مدیره سازمان بورس نه تنها بر اساس وظیفه قانونی، بلکه با نگاهی مسئولانه نسبت به سرمایه اجتماعی بازار، جلسه‌ای فوری تشکیل داد.

رئیس سازمان بورس، ججت‌اله صیدی در تشریح

■ گزارش ۲

هادی اسماعیلی

توقف آگاهانه معاملات برای حفظ ثبات در روزهای التهاب

بازار سرمایه «هدفمند» تعطیل شد

رئیس سازمان بورس از تعطیلی موقت بازار سرمایه پس از مشورت با کارشناسان برای توقف معاملات خبر داد

محمد مهدی صافی اجوان

د

بازار اوراق بهادار، از منظر کارشناسان مالی، واکنشی هدفمند برای مقابله با فروش‌های احساسی در پی رویدادهای امنیتی اخیر بوده‌است. تجربه بازارهای جهانی نیز نشان داده که توقف موقت، اغلب به ثبات طولانی مدت منجر می‌شود

ناظر از ماهیت متفاوت بازارهاست، در حالی که بازار سرمایه به‌شدت تحت تأثیر فضای روانی قرار می‌گیرد، بازارهای کالایی، مبتنی بر نیازهای واقعی صنایع و

سراشیبی سقوط جلوگیری می‌کند. بورس نیویورک نیز پس از حملات ۱۱ سپتامبر چند روز تعطیل شد و این اقدام باعث کاهش تب تند فروش و حفظ آرامش نسبی بازار شد.

تصمیم اخیر بورس تهران نیز دقیقاً در همین چارچوب نهاد ناظر این اجازه را می‌دهد که در شرایط اضطراری، برای جلوگیری از اخلال در نظام بازار، تصمیم به توقف موقت بگیرد. این‌بند که معمولاً تنها در شرایط حاد اقتصادی یا امنیتی به کار گرفته می‌شود، این بار در واکنش به تحولات تلخ انسانی و امنیتی

فعال شد.

برخلاف تصورات برخی فعالان که توقف بازار را اقدامی منفی تلقی می‌کنند، تجربه جهانی نشان می‌دهد که در شرایط بحرانی، گاه توقف کوتاه‌مدت از افتادن در

فرایند تصمیم‌گیری اعلام کرد که تمامی گزینه‌ها روی میز بوده‌اند. از تداوم معاملات تا اعمال محدودیت در دامنه نوسان یا توقف کامل. نکته مهم انتخاب گزینه سوم بود؛ انتخابی که ریشه در قانون و عقلانیت مدیریتی داشت. ماده ۲۲قانون بازار اوراق بهادار به نهاد ناظر این اجازه را می‌دهد که در شرایط اضطراری،

برای جلوگیری از اخلال در نظام بازار، تصمیم به توقف موقت بگیرد. این‌بند که معمولاً تنها در شرایط حاد اقتصادی یا امنیتی به کار گرفته می‌شود، این بار در واکنش به تحولات تلخ انسانی و امنیتی

فعال شد. برخلاف تصورات برخی فعالان که توقف بازار را اقدامی

منفی تلقی می‌کنند، تجربه جهانی نشان می‌دهد که

در شرایط بحرانی، گاه توقف کوتاه‌مدت از افتادن در

موشک‌های ایرانی تأسیسات برق صهیونیست‌ها را فلج کرد

تاریکی مهندسی شده

قلب صنعتی رژیم موقت صهیونیستی از کار افتاد

دشمن، باعث کاهش موقت در فعالیت‌های اقتصادی رژیم خواهد شد و در عین حال فضای روانی بازار آن را به‌سوی نااطمینانی و بی‌ثباتی هدایت خواهد کرد.

■ صهیونیسم صنعتی، ضربه‌پذیر تر از همیشه

در طول دهه‌های گذشته، رژیم صهیونیستی همواره تلاش کرده‌است زیرساخت‌های اقتصادی و صنعتی خود را در برابر تهدیدات مقاوم جلوه دهد، اما حمله اخیر، نقاب این ادعا را فرو راندخت. آشکار شد که ساختار آنها ملو از نقطه‌های کور و آسیب‌پذیر است؛ نقابی که با اشراف اطلاعاتی و قدرت عملیاتی محور مقاومت، به سادگی به

سیبل تبدیل می‌شوند. در پس این عملیات، یک پیام روشن نیز برای داخل کشور نهفته‌است: وقتی وحدت ملی و پشتیبانی مردمی در کنار توانمندی نظامی قرار گیرد، حتی قدرت‌های مدعی نیز ناگزیر به عقب‌نشینی خواهند

شد. همبستگی مردم در برابر جنگ روانی دشمن، همان نیرویی است که پایداری اقتصادی را ممکن و امنیت را قابل اتکا می‌سازد. قدرت امروز ایران‌مان نتیجه سال‌ها مقاومت، هوشمندی و اتکای مردم به یکدیگر است.

کودک‌کش در آن متمرکز است. این رخداد باعث بروز خاموشی‌های سراسری در بخش‌هایی از تل‌آویوو مناطق صنعتی اطراف شده و سیستم توزیع برق اضطراری را نیز از کار انداخته‌است. کارشناسان حوزه انرژی معتقدند بازسازی کامل این تأسیسات هفته‌ها به طول خواهد انجامید و در این باره، بسیاری از صنایع حیاتی رژیم دچار توقف یا اختلال در تولید خواهند شد. این نخستین بار است که زیرساخت‌های حیاتی رژیم، با این سطح از دقت و هماهنگی هدف قرار می‌گیرند؛ اتفاقی که محافل امنیتی آن را «تغییردهنده بازی» توصیف کرده‌اند.

در شرایطی که دشمن تلاش دارد با جنگ رسانه‌ای و روانی، ثبات اقتصادی و روانی مردم کشورمان را هدف بگیرد، چنین عملیات‌هایی علاوه بر دفاع از منافع ملی، به تریق حس آرامش و اقتدار در جامعه کمک می‌کند.

نمایش توانمندی موشکی و اطلاعاتی کشور، برای شهروندان پیام روشنی دارد: تصمیم‌گیرندگان امنیتی با دقتی مثال‌زدنی، تهدیدها را خنثی می‌کنند. تحلیلگران اقتصادی نیز باور دارند که ضربه به زیرساخت‌های

مصرف‌کنندگان است و پویایی خود را از عرضه و تقاضا می‌گیرد.

نکته کلیدی دیگر در سخنان صیدی، برگزاری جلسه عصرگاهی برای تصمیم‌گیری درباره روز بعد است. چنین روندی، نشانه‌ای از چابکی نهاد سیاستگذار در قبال تحولات لحظه‌ای است. به‌جای تصمیم‌گیری بلندمدت با ریسک خطا، سازمان بورس رویکرد مرحله‌بمرحله را برگزیده که علاوه بر ایجاد آرامش در بازار به‌مراتب کارآمدتر نیز است.

تصمیم اخیر، بار دیگر اهمیت وجود نهادهای تنظیم‌گر هوشمند در اقتصاد را یادآور شد. در دنیایی که بازارها در چند ثانیه واکنش نشان می‌دهند، وجود عقل جمعی، قوانین پیش‌بینی‌شده و مدیرانی با نگاه کلان، سرمایه‌ای بی‌بدیل برای ثبات مالی کشور است. بازار قطعاً باز خواهد گشت، اما این بار با ذهنی آرام‌تر، نگاهی

دقیق‌تر و امیدوی بیشتر.

در شرایطی که فضای عمومی کشور تحت تأثیر حملات اخیر و شهادت جمعی از چهره‌های برجسته علمی و نظامی قرار گرفت، بازارهای مالی نیز بی‌گمان در معرض آسیب‌های روانی قرار داشتند. واکنش سریع سازمان بورس برای توقف معاملات اوراق بهادار، اقدامی پیش‌دستانه و آگاهانه بود که نه‌تنها از بروز فروش‌های احساسی و افت‌های ناگهانی جلوگیری کرد، بلکه پیام روشنی نیز به جامعه و فعالان اقتصادی داد؛ آرامش و ثبات، بر هیجان و شتاب‌زدگی مقدم است.

تصمیم به تعطیلی بازار با تکیه بر اختیارات قانونی و درک عمیق از رفتار جمعی بازیگران بازار صورت گرفت. این حرکت نشان داد که نهاد ناظر، نه‌تنها از ابزارهای حقوقی لازم برخوردار است، بلکه در استفاده به‌موقع از آنها نیز مهارت دارد. مهم‌تر آنکه سازمان بورس به‌جای تسلیم شدن در برابر فضای روانی ایجاد شده، در جایگاه مسئول، نقش خود را در حفظ امنیت اقتصادی کشور ایفا کرد.

در تجربه جهانی، توقف موقت معاملات همواره در شرایط بحرانی به‌عنوان راهکاری برای کاهش ضربه‌های روانی و بازتنظیم انتظارات به کار گرفته شده‌است. کشورمان نیز امروز با بهره‌گیری از همین منطق به بازار فرصت بازنگری و آرامش داده‌است.

در روزهایی که دشمن با ابزار رسانه و فشار روانی، اقتصاد را نشانه گرفته، چنین تصمیماتی بیش از آنکه فنی باشند، بُعد ملی دارند و تعطیلی بازار در چنین لحظه‌ای، نه نشانه سکوت که گواه بلوغ، اقتدار و دوراندیشی اقتصاد کشور است.

اقلامی مانند گندم، روغن خام، برنج و ذرت، هماهنگی بین سازمان‌های مرتبط موجب شده تا ورود این کالاها به چرخه بازار داخلی، سریع‌تر از گذشته انجام گیرد. با توجه به شرایط کنونی منطقه و احتمال بروز بحران‌های مقطعی، تقویت گلوگاه‌های تجاری و حفظ روانی مسیر ورود کالا اهمیت مضاعف یافته‌است. گمرک ایران نیز در همین راستا اعلام کرده آماده‌است تا در صورت نیاز، رویه‌های خاص تسهیل را برای برخی اقلام حیاتی اعمال کند.

در شرایط فعلی که امنیت غذایی به یکی از مؤلفه‌های اصلی امنیت ملی بدل شده‌است، نقش گمرک در تأمین سریع کالاهای اساسی اهمیتی دوچندان یافته‌است. این نهاد با تمرکز بر ترخیص فوری اقلامی مانند گندم، برنج، گوشت و شکر، تلاش می‌کند فشار کمتری بر بازار داخلی وارد شود. هماهنگی میان گمرک، وزارت صمت و شرکت‌های وارداتی باعث شده بارهای معوق در کمترین زمان ممکن وارد چرخه مصرف شوند.

طبق اعلام رسمی گمرک، تمامی مبادی رسمی ورودی و خروجی کالا در کشور فعال هستند و ترخیص کالا طبق روال قانونی در حال انجام است. با توجه به شرایط خاص اقتصادی و تمرکز دولت بر تأمین کالاهای ضروری، تمامی دستورالعمل‌ها و یخشانمه‌ها در راستای تسهیل روند ترخیص، به گمرکات اجرایی سراسر کشور ابلاغ شده‌اند. در ماه‌های اخیر، یکی از چالش‌های اصلی فعالان اقتصادی، انتظارهای طولانی برای ترخیص کالا بوده‌است. اما به‌نظر می‌رسد با هم‌افزایی میان گمرک، وزارت اقتصاد و بانک مرکزی، روند تخصصی ارز و صدور مجوزها به‌سود یافته و این مسئله تأثیر خود را در کاهش زمان خواب کالاها در بندار نشان داده‌است.

گزارش‌های میدانی از بندار امام خمینی، شهید رجایی، چابهار و سایر گمرکات اصلی کشور حاکی از آن است که بارگیری، تخلیه، انبارش و ترخیص کالاهای اساسی بدون اختلال جدی در حال انجام است. به‌ویژه در حوزه

در روزهایی که نوسان در بازار می‌تواند بر معیشت مردم سایه بیفکند، شفافیت و سرعت در ترخیص کالاهاتقلشی بی‌بدیل در حفظ آرامش روانی جامعه دارد. گمرک کشورمان، با درک دقیق از حساسیت شرایط اقتصادی و نیاز عمومی به کالاهای اساسی، اعلام کرده‌است که روند ترخیص در تمام گمرکات کشور طبق روال عادی در جریان است. این نهاد مهم در زنجیره تأمین، با اولویت‌بخشی به کالاهای ضروری مانند اقلام دارویی، بهداشتی، خوراکی و نهاده‌های تولید، تلاش می‌کند تا هیچ‌وقفه‌ای در تأمین نیازهای اولیه کشور ایجاد نشود. در چنین فضایی که دشمنان چشم‌به‌یجاد اختلال در زنجیره‌های حیاتی کشور دارند، عملکرد سریع، شفاف و قانون‌مدار گمرک،

یستوانه‌ای محکم برای تداوم با پیداری اقتصادی به‌شمار می‌رود. کارشناسان این حوزه نیز معتقدند استمرار این روند و نظارت مؤثر می‌تواند حتی در میان‌مدت تأثیرات مثبتی بر مهار قیمت‌ها داشته‌باشد.